

Prof. Dr. Ali GÖÇER[1] - *27.08.2018 - 09:12*

http://www.hurriyet.com.tr/egitim/egitimde-firsat-esitliginde-kilit-rol-ogretmenin-40934866

Eğitimde fırsat eşitliğinde kilit rol öğretmenin

Türkiye'de okulların fiziki şartlarının uygun hâle getirilmesi, sınıfların ilgili dersin ihtiyacına göre düzenlenmesi, bir şubedeki mevcutların 30'un altına çekilmesi hatta her okula yeterli öğretmen kadrosunun verilmesi eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için gerekli ama yeterli değil. Bunun sağlanmasında en önemli unsur öğretmen uygulamalarıdır.

Türkiye'nin eğitim sisteminde temel sorunların çözülmesinde özellikle eğitimle ilgili paydaşların farkındalıklarında bir değişiklik olması ve zihinlerde paradigmal bir dönüşümü gerçekleştirmiş olmaları gerekiyor. Bu farkındalık ve bilinçlenme durumu, sorun tespiti ve çözüm üretme konusunda olumlu bir zemini sunabilecek en kestirme ve tek çıkar yol gibi görünüyor.

Türkiye'nin eğitim sisteminde temel sorunların çözülmesinde özellikle eğitimle ilgili paydaşların farkındalık durumlarında bir değişiklik olması ve paradigmal bir dönüşümü zihinlerde gerçekleştirmiş olmaları gerekiyor. Özellikle ve öncelikle ailelerin, öğretmenlerin ve eğitim yöneticilerinin bakış açılarında ve uygulamaları biçimlendirmelerinde kendini gösteren yaklaşım tarzlarında alışılmışın dışında davranmaları lazım. Ancak bu farkındalık ve bilinçlenme, sorun tespiti ve çözüm üretme konusunda olumlu bir zemini sunabilir.

Nüfusumuzun 4'te 1'ini oluşturan gençlerimizin kendilerini keşfederek üstün yönlerini geliştirebilmeleri eğitim sistemimizin işlevselliği ve sunduğu fırsatlarla doğru orantılı. Okul öncesi eğitimden başlayarak özellikle ilkokul ve ortaokul dönemleri, öğrencilerin kendilerini tanımalarına; ilgi, eğilim ve yeteneklerinin farkında olmalarına ortam sunan kritik aşamalar. İlkokul ve ortaokul dönemlerinde çocukların öncelikle kendilerini tanımaları ve süreç içinde üstün oldukları alanlarda yeteneklerini geliştirmeye ortam bulabilmeleri önemli.

---

[1] Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

BİRİNCİ SINIFTA ‘İFADE VE BECERİ DERSİ’

Öğrencilerin ilgi ve eğilimlerinin farkına varmaları ve yeteneklerini daha iyi sergileyebilmeleri için uygun ortamların tasarlanması; öğretmen yeterlikleri, görev bilinçleri ve meslekî verimliliklerini doğrudan etkileyen bakış açılarına bağlı. Bence farklı zekâ alanı, kişilik tipi ve yeteneğe sahip çocukların bireysel özelliklerini dikkate alarak eğilimli olduğu alanlarda gelişimlerini sağlama zorunluluğu, günümüzde olması gereken eğitim uygulamalarına işaret ediyor. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre, ilgi ve yeteneklerini öne çıkaracak uygulamalar ilkokul birinci sınıfta verilen ‘ifade ve beceri dersleri’nin kendi kazanımlarını edindirecek şekilde işlenmesi gerekiyor. Eğitim bu anlayışla yürütülerek; akademik başarılarının yanında bilim, sanat, spor, kültür gibi alanlara ilgisi olan öğrencilerin kendilerini keşfetmesi sağlanabilir ve bu durum, Türkiye’nin geleceği açısından büyük önem taşıyor.

ÖĞRETMEN UNSURU

Peki, öğrencilerin kendilerini tanımaları ve yeteneklerini geliştirmesi, bir başka ifadeyle bütün bunların gerçekleşmesine fırsat ve imkân bulabilmeleri için olmazsa olmaz durum ya da unsurlar neler? Bu soruya cevap olarak devletin iyi bir eğitim için yerine getirmesi gereken görevlerini sıralamak doğru ve yeterli olmaz. Tüm ülke sathında okulların fiziki şartlarının uygun hâle dönüştürülmesi, sınıfların ilgili dersin gereklerine uygun düzenlenmesi, sınıf mevcutlarının 30’un altına çekilmesi hatta her okulda yeterli öğretmen kadrosunun tamamlanması eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması için gerekli ama yeterli değil. Devletin yükümlülüğüyle ilgili fizikî şartların uygun hale getirilmesi yanında işe ruh katacak, uygulamaları anlamlı kılacak sınıf iklimine, öğrenme ortamlarının oluşturulmasına ihtiyaç var. O halde eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanmasında başat unsur öğretmen uygulamalarıdır. Öğretmenin bilişsel yeterliği yanında duyuşsal bakış açısı, etkili bir iletişim için dili kullanabilme becerisi ve işbirliği ilkesinden yararlanılabilmesi açsından da sosyal bilinç düzeyi ve farkındalığına sahip olması gerekiyor.

HEDEF KİTLENİN ÖZELLİKLERİ

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması, devletin sunması gereken fiziki şartlar ve uygun eğitim zemininden çok öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarına bağlı. Öğretmenlerin gerçekleştirdikleri eğitim etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerine fırsat ve imkân eşitliğini sunabilmelerinde, onların bireysel farklılıklarının farkında olmaları ön şart. Başta çocukların zekâ alanları ve mizaç tipleriyle özetlenebilecek hedef kitle özelliklerinin dikkate alınması, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanmasında önemli ve olmazsa olmaz bir koşul.

KIZLARIN EĞİTİMİ

Eğitimde fırsat eşitliği konusunda altı çizilmesi gereken önemli bir boyut da kızların okuma şartlarının iyileştirilmesi. Kızların okuması/okutulması konusundaki toplumsal algının da eğitimde fırsat eşitliğini sağlamada önemli bir unsur olduğunu bilmek ve toplumda bu amaçla, paradigmal dönüşümü temel hedef olarak ortaya koymak gerekiyor. Bu hedefe ulaşmak için de devlet kurumları arasında işbirliği ve toplum dayanışmaya ihtiyaç var. Toplumsal yapıda hedeflenen bu değişim ve dönüşümde lokomotif unsur öğretmendir.

SOSYAL, KÜLTÜREL VE SPORTİF FAALİYETLERİN ETKİSİ

Bu konudaki paradigma, nicelik boyutlu olmaktan çok uygulama temelli ve nitelik öncelikli olmak zorunda. Fırsat eşitliği için öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarının yanında sınıf dışında, okulda ve okul dışında gerçekleştirilecek sosyal, külütürel ve sportif faaliyetler de oldukça önemli. Görülüyor ki, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanmasında başat unsur öğretmene ve onun eğitim lideri

niteliklerine bağlı. Millî Eğitim Bakanı Sayın Ziya Selçuk, müfredatla ilgili kendisine yöneltilen bir soruya, “Müfredat tek başına hiçbir şeydir. Usta öğretmen müfredata ihtiyaç duymaz; usta, müfredatı o an uydurabilir, müfredat acemiye lazım. Müfredat beni çok ilgilendirmiyor. Benim ana aktörüm öğretmendir. Öğretmene yatırım yapmamız lazım” diyerek eğitimde en önemli belirleyicinin öğretmen olduğunun altını çizdi.

PROF. DR. ALİ GÖÇER KİMDİR?

Kayseri’de doğan Ali Göçer; ilk, orta ve lise eğitimini aynı kentte tamamladı. Selçuk Üniversitesi Niğde Eğitim Yüksekokulu’ndan ve Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun oldu. Adıyaman ve Kayseri’de sınıf ve Türkçe öğretmenliği yaptı. Öğretmenlik mesleğini yürütürken Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Bilim Dalı’nda yüksek lisans, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda doktora çalışmasını tamamladı. 2006’da öğretmenlik mesleğinden ayrılarak Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’nda öğretim üyeliği görevine başladı. 2009 yılında Niğde Üniversitesi’nden ayrılarak Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü’ne geçti. Hâlen aynı üniversitede öğretmen adaylarını mesleğe hazırlamaya devam ediyor. Prof. Dr. Göçer’in şiirleri, araştırma ve incelemeleri farklı gazete ve dergilerde yayımlandı.